

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Bonhoeffer College, locatie Wethouder Beversstraat
VMBOB
VMBOK

Plaats	:	Enschede
BRIN nummer	:	17VN C10
BRIN nummer	:	17VN 09 VMBOB
BRIN nummer	:	17VN 09 VMBOK
Onderzoeksnummer	:	291313
Datum onderzoek	:	23 november 2016
Datum vaststelling	:	20 februari 2017

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 23 november 2016 een onderzoek naar kwaliteitsverbetering uitgevoerd op het Bonhoeffer College te Enschede, locatie Wethouder Beversstraat, afdelingen vmbo-b en -k om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling en over de naleving van wetten en regels.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Wij hebben voor de afdeling een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de onderwijsresultaten op deze afdeling onbekend zijn. Uit deze analyse kwam tevens naar voren dat er mogelijk tekortkomingen zijn op het gebied van de kwaliteit van het onderwijsproces.

Op 15 juni 2016 hebben wij de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bevoegd gezag besproken. Naar aanleiding van dit gesprek is besloten een onderzoek uit te voeren.

Toezichthistorie

De afdelingen vmbo-b en -k maakten tot 2015 deel uit van de Scholingsboulevard Enschede. Tijdens het laatste onderzoek in deze oude situatie zijn beide afdelingen als zwak beoordeeld, omdat de onderwijsresultaten onvoldoende waren. Per 1 augustus 2015 zijn deze afdelingen uit het geheel van de voormalige Scholingsboulevard ontvlochten, dat wil zeggen: het zijn zelfstandige afdelingen geworden. Er zijn daarmee als het ware twee nieuwe afdelingen ontstaan, waarvan we de onderwijsresultaten nog niet gefundeerd kunnen vaststellen. Vandaar dat we na het eerste volledige schooljaar in deze nieuwe situatie de balans opmaken, met een beoordeling van het onderwijsproces en de zorg voor kwaliteit.

Onderzoeksopzet

De inspectie vormt haar kwaliteitsoordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan een selectie van kwaliteitsindicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Bij dit onderzoek hebben we de indicatoren uit het zogenaamde kernkader onderzocht. Dit is het gedeelte uit het toezichtkader dat bij al onze kwaliteitsonderzoeken minimaal wordt beoordeeld.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met de directie, leraren en leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht.

2. CONCLUSIES EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek zoals wij hebben uitgevoerd, leidt tot een zogenaamd toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht inhouden. In het eerste geval (bij basistoezicht) vinden wij de kwaliteit van voldoende niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter te veel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie voor de afdelingen vmbo-b en -k van het Bonhoeffer College Enschede, vestiging Wethouder Beversstraat, is als volgt:

Op basis van het onderzoek kennen wij aan beide afdelingen het basisarrangement toe omdat zowel de kwaliteit van het onderwijsproces als de kwaliteitszorg op de onderzochte onderdelen van voldoende niveau zijn. Dit betekent dat wij op dit moment geen reden hebben om het toezicht te intensiveren.

Er is sprake van een tekortkoming in de naleving van wettelijke vereisten, namelijk: de schoolgids bevat geen informatie over het percentage voortijdig schoolverlaters.

Om deze reden hebben wij de volgende afspraak gemaakt met het bevoegd gezag:

Het bevoegd gezag dient de geconstateerde tekortkomingen in de naleving van wettelijke voorschriften op te heffen.

Het bestuur heeft de tekortkoming binnen de vaststellingstermijn van dit rapport opgeheven door de ontbrekende informatie in de digitale versie van de schoolgids alsnog op te nemen. De informatie zal in het vervolg standaard in de schoolgids vermeld staan.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op het Bonhoeffer College, vestiging Wethouder Beversstraat. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen toe.

3.1 Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs op deze vestiging van het Bonhoeffer College te Enschede is voldoende. We hebben over het algemeen voldoende, maar ook een aantal echt goede lessen gezien. Er heerst rust in de school, de leerlingen weten welke leerhouding van hen verwacht wordt. Leraren geven duidelijk les, gestructureerd en doelmatig.

De leerlingbegeleiding is van voldoende niveau en de zorg voor kwaliteit is dat eveneens. De schoolleiding heeft goed in beeld wat de kwaliteit van de leraren is. Leraren van wie vaststaat dat zij punten ter ontwikkeling hebben, krijgen coaching of er wordt met hen een ander traject bewandeld.

Vanwege de nieuwe start van de school, kunnen we de onderwijsresultaten niet beoordelen.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs.

De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda voor indicatoren van de onderwijsresultaten:

1. onder de norm
2. boven de norm
3. niet te beoordelen

Legenda voor andere indicatoren:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

17VN|09|VMBOK - VMBOK

De onderwijsresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3
R.1	Onderwijspositie t.o.v. advies PO			•
R.2	Onderbouwsnelheid			•
R.3_B	Bovenbouwsucces voor de afdeling vmbo-b			•
R.3_K	Bovenbouwsucces voor de afdeling vmbo-k			•
EX_B	Examencijfers voor de afdeling vmbo-b			•
EX_K	Examencijfers voor de afdeling vmbo-k			•

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.			•	

N1. Toelating voortgezet onderwijs		ja	nee
N1.1	Het bevoegd gezag baseert zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op het schooladvies van de basisschool dat voor 1 maart wordt vastgesteld.	•	
N1.2	Indien het schooladvies naar aanleiding van het resultaat van de centrale eindtoets of een andere toegestane eindtoets wordt gewijzigd, dan baseert het bevoegd gezag zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op dat gewijzigde schooladvies.	•	

N2. Verzuim en voortijdig schoolverlaten, Ongediplomeerd schoolverlaten en verzuimbeleid.		ja	nee
N2.1	De schoolgids bevat informatie over: het percentage leerlingen dat de school zonder diploma verlaat.	•	
N2.2	De schoolgids bevat informatie over: Verzuimbeleid	•	

N3. Passend onderwijs		ja	nee
N3.1	De schoolgids bevat informatie over: De wijze waarop de ondersteuning van leerlingen die extra ondersteuning behoeven wordt vormgegeven.	•	
N3.2	De schoolgids bevat informatie over: bij welk(e) samenwerkingsverband(en) het bevoegd gezag van de school is aangesloten.	•	
N3.3	In het schoolplan is het onderwijskundig beleid opgenomen waarbij tevens het schoolondersteuningsprofiel is betrokken (de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven).	•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod: Kwaliteitszorg en onderwijsproces.

Kwaliteitszorg

Omdat de onderwijsresultaten niet te beoordelen zijn, hebben we tijdens ons onderzoek veel aandacht besteed aan de wijze waarop de school haar onderwijs en leerresultaten in de gaten houdt en aan de manier waarop de schoolleiding waar nodig bijstuurt. In de Kadernota van het Bonhoeffer College staat te lezen: "Wij beschikken over een systeem van kwaliteitszorg dat ons informeert over de kwaliteit van ons onderwijs en onze organisatie en ons in staat stelt tot een adequate evaluatie van ons onderwijs en onze organisatie." De vestiging aan de Wethouder Beversstraat maakt deze ambitie waar. De school heeft de algemene uitgangspunten vertaald in een tweetal documenten die leidend zijn voor de schoolontwikkeling, het Schoolplan en een stuk getiteld Het nieuwe onderwijs in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg. Ons onderzoek hebben we ingericht als een verificatie van de door de school gestelde doelen.

De schoolleiding beschikt over voldoende kennis van de leskwaliteit, van de competenties en ontwikkelpunten van leraren en van de sterke en zwakke punten van het onderwijs en de leerresultaten. Tijdens het gesprek over de kwaliteitszorg hebben we de door de schoolleiding verworven informatie over de leskwaliteit getoetst aan onze eigen observaties en impressies. We raakten tijdens dit gesprek onder de indruk van de mate waarin de schoolleiding op de hoogte is van onderwijskwaliteit. Er waren geen onderdelen waarop onze inzichten betekenisvol verschilden van die der schoolleiding. De aan het begin van ons onderzoek door de schoolleiding gedane voorspelling over de kwaliteit die we tijdens de lesbezoeken zouden aantreffen, kwam overeen met wat we in de praktijk zagen.

Daarbij komt dat de manier waarop de school de uiterst moeilijke Scholingsboulevard-fase heeft verwerkt en achter zich heeft gelaten, planmatig is geweest. Vanuit een sterkte-zwakteanalyse is systematisch gewerkt aan het opheffen van problemen en tekortkomingen. Dat heeft geresulteerd in draagvlak en betrokkenheid van de teamleden bij de schoolontwikkeling. De schoolleiding heeft het vertrouwen van het team dat nu op de locatie werkzaam is. In de korte tijd van ongeveer één schooljaar heeft de huidige schoolleiding een hechte groep gesmeed van de onderwijsgevend en het onderwijs ondersteunend personeel. De wijze waarop de onderwijsvisie en ook de gemaakte afspraken

worden nageleefd en bewaakt maakt dat ook de borging van onderwijskwaliteit op orde is.

Onderwijsproces

De meeste lessen die we zagen waren van voldoende kwaliteit. Enkele lessen waren goed en sommige matig van kwaliteit. Zoals gezegd, waren onze bevindingen voor de schoolleiding geen verrassing. Het vanuit de beleidsdocumenten nagestreefde veilige en op leren ingerichte schoolklimaat wordt waargemaakt. Alle door ons geobserveerde lessen verliepen ordelijk. Bijna alle leraren delen met hun leerlingen het programma van hun les. Een behoorlijk aantal lukt het ook goed om les- en leerdoelen te formuleren. Zij doen dat aan de voorkant, bij het begin van de les, maar vaak ook bij de terugblik op het bereikte, aan het einde van de les. Het is opvallend dat bij leraren die op deze doelgerichte wijze lesgeven, de les beter verloopt dan bij leraren tot wier standaardcompetenties deze aanpak nog niet behoort.

Veel van de door ons geobserveerde lessen hebben een mooi tempo, leerlingen ontkomen niet aan leren. Leerlingen kunnen goed met hun leraren overweg, de relatie is goed. Dat maakt dat zij ook graag voor de leraren werken. Ze zijn actief, nemen initiatief en zijn zelden afgeleid door zaken die met onderwijs niet zoveel te maken hebben.

De school houdt de vorderingen van de leerlingen goed in de gaten. Met genormeerde toetsen voor de kernvakken (met name in de onderbouw) en met taxonomisch verantwoorde toetsen ook bij de andere vakken. Leerlingen die op vakken of onderdelen uitvallen, krijgen op planmatige wijze extra hulp.

Concluderend kunnen we vaststellen dat het systeem van kwaliteitszorg past bij de school en dat het onderwijs vorm krijgt conform de doelstellingen.